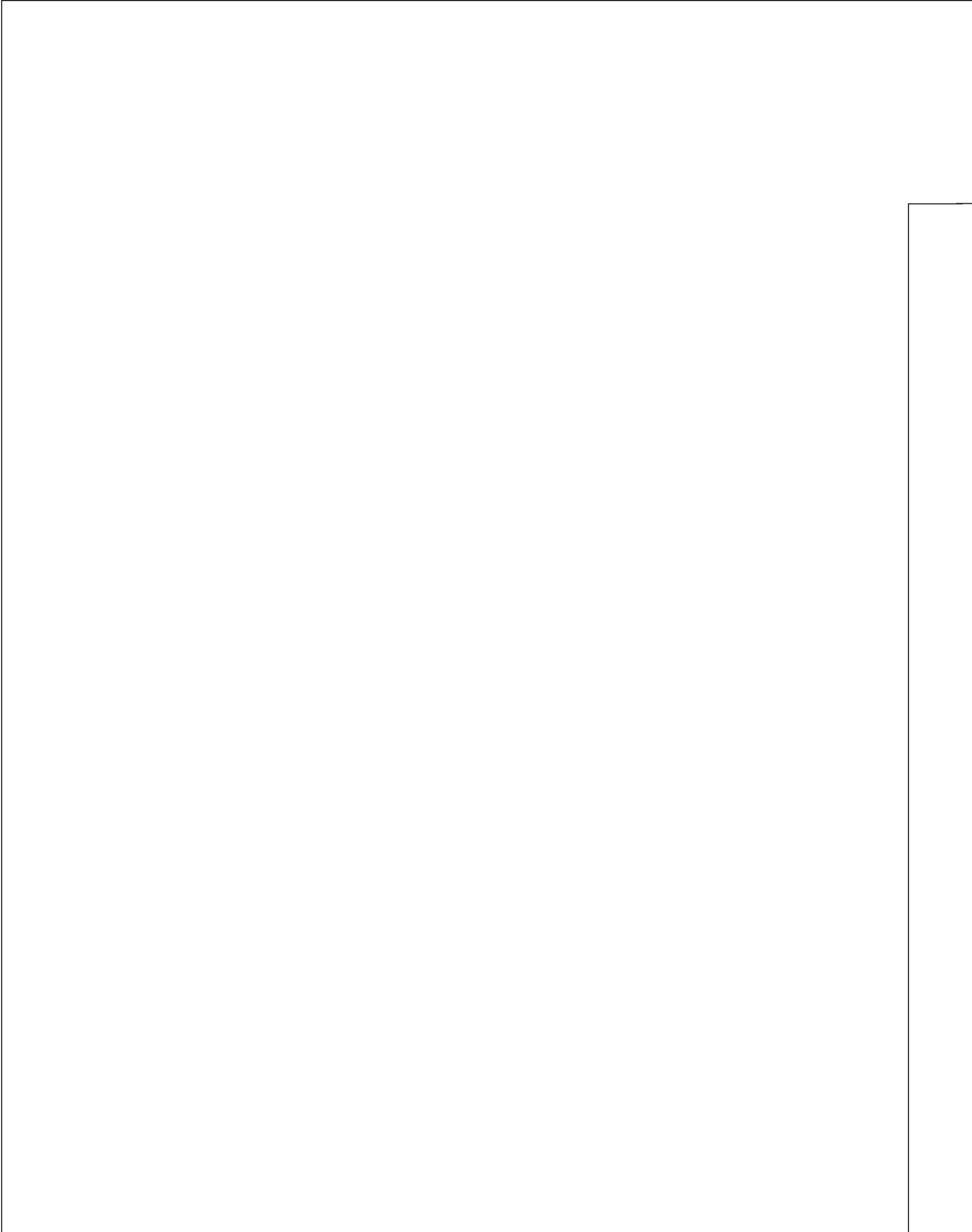

αντωνυμίες

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ

1. Μυστήρια γενέθλια!

Αγόρια: Γεια σας, κορίτσια!

Κορίτσια: Γεια σας!

Γιάννης: Πάμε για μπάσκετ; Θα παίξουμε δίδυμοι¹ εναντίον διδύμων!

Μαρία: Μα είστε κι εσείς δίδυμοι;

Αλέκος: Γιατί, δεν το ξέρατε;

Ειρήνη: Μα δε μοιάζετε καθόλου!

Αλέκος: Αυτό είναι αλήθεια. Εμείς δε μοιάζουμε καθόλου. Η μητέρα λέει πως είμαστε απλοί δίδυμοι.

Ειρήνη: Εγώ είμαι ολόιδια² με τη Μαρία.

Μαρία: Ναι, αλλά εσύ, Ειρήνη, είσαι μικρότερη από μένα. Γεννήθηκες δέκα λεπτά αργότερα και φέτος δε θα έχεις γενέθλια.

Αλέκος: Πώς γίνεται αυτό;

ΕΥΚΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

εγώ

εμείς

εσύ

εσείς

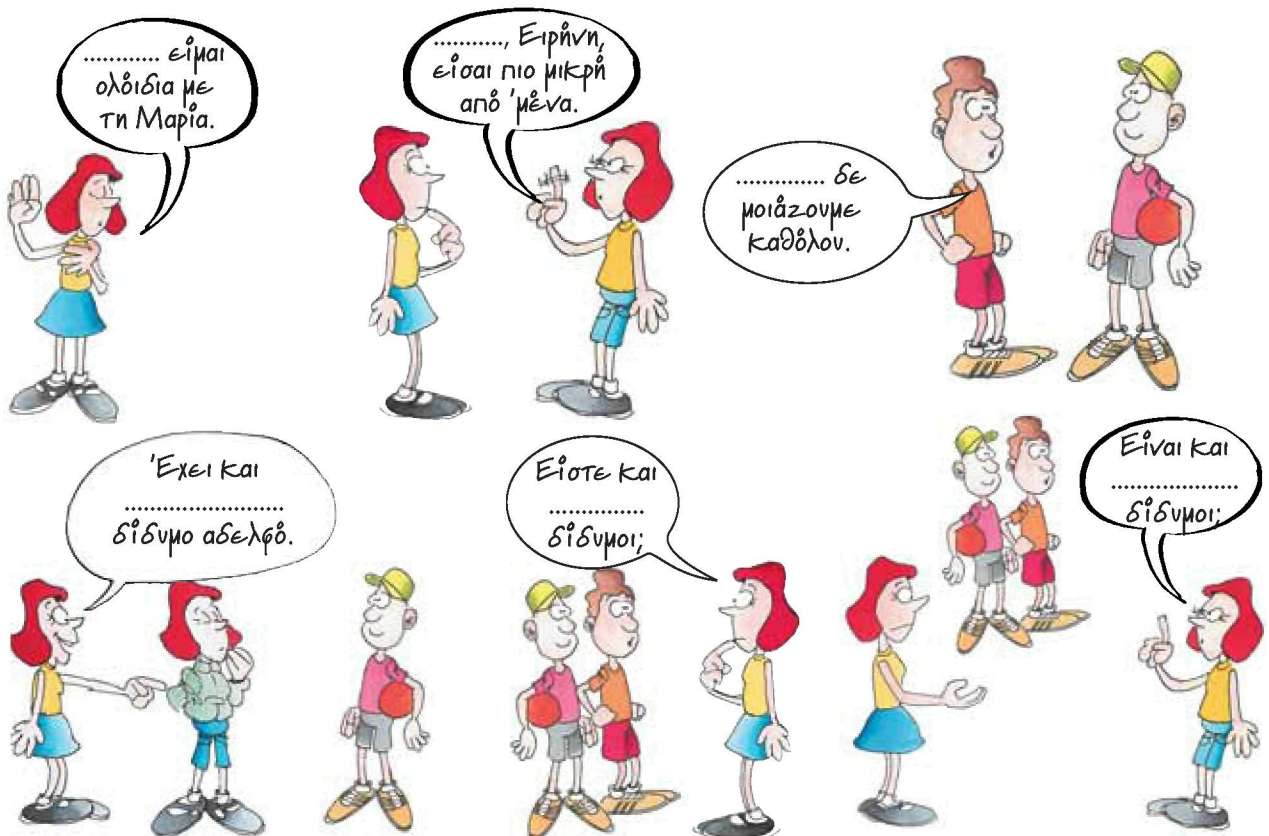
αυτός, -ή, -ό

αυτοί, -ές, -ά

Μπορείς να απαντήσεις εσύ στην ερώτηση του Αλέκου;*

2. Εγώ και εσύ μαζί

Συμπλήρωσε³ τις φούσκες με τις αντωνυμίες.

1. **οι δίδυμοι:** τα αδέρφια που γεννιούνται μαζί.

2. **ολόιδιος, -ια, -ιο:** αυτός που μοιάζει πολύ με κάποιον άλλο.

3. **συμπληρώνω:** βάζω αυτό που λείπει.

* Η Μαρία γεννήθηκε στις 28 Φεβρουαρίου 12 και η Ειρήνη στις 10 και η Ειρήνη στις 12 και ένα λεπτό, δέκατο έτος.

3. Ποια αντωνυμία για ποιο ρήμα;

α. Συμπλήρωσε.

εγώ	διαβάζω
.....	διαβάζεις
..... / /	διαβάζει
.....	διαβάζουμε
.....	διαβάζετε
..... / /	διαβάζουν

β. Αντιστοίχισε.

εσείς	γράφω
αυτός/ή/ό	γράφεις
εγώ	γράφουμε
εμείς	γράφει
εσύ	γράφετε
αυτοί/ές/ά	γράφουν

<p>εσύ + εγώ εσείς + εγώ αυτός, -ή, -ό + εγώ, εμείς αυτοί, -ές, -ά + εγώ, εμείς</p>	}	εμείς	}	<p>εσύ + εσύ εσύ + εσείς αυτός, -ή, -ό + εσύ, εσείς αυτοί, -ές, -ά + εσύ</p>	}	εσείς
---	---	--------------	---	--	---	--------------

4. Γράψε τι βλέπεις!

αυτά

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Τι ταιριάζει;

Γράψε και εσύ μερικές λέξεις για την κάθε αντωνυμία, όπως στο παράδειγμα.

..... το μολύβι

αυτό

.....

.....

αυτοί

.....

.....

αυτές

.....

.....

αυτός

.....

.....

αυτή

.....

.....

αυτά

.....

6. Κάνε αντικατάσταση.

Βάλε, αντί για τις υπογραμμισμένες λέξεις, τη σωστή αντωνυμία.

A.

1. Η Ειρήνη πήρε 20 στη Βιολογία.
.....Αυτή..... διαβάζει πολύ.
2. Ο Πέτρος είναι καλός μαθητής.
..... δεν αντιγράφει¹ ποτέ.
3. Το μωρό κλαίει.
..... πεινάει.
4. Τα παιδιά παίζουν όλη την ώρα.
..... δεν έχουν διάβασμα.
5. Μου αρέσουν οι σοκολάτες.
Αλλά παχαίνουν.
6. Οι μαρκαδόροι χάλασαν.
..... είναι στο πάτωμα.

B.

1. Η Μαρία και η Ειρήνη είναι ίδιες.
..... είναι δίδυμες.
2. – Πάλι φωνάζουν ο Νίκος και η Σόνια:
– Άσε, συνέχεια φωνάζουν.
3. Η μαμά και το μωρό είναι έξω.
..... κάνουν βόλτα κάθε μέρα.
4. Ο Γιωργάκης και το σκυλάκι παίζουν.
..... είναι αχώριστοι φίλοι.
5. Η Νανά και το καινούριο κορίτσι κάνουν παρέα.
..... θα γίνουν γρήγορα φίλες.
6. Η φούστα και το μπλουζάκι είναι τσαλακωμένα.
..... δέλουν σιδέρωμα.

αιτιατική

Θα με βοηθήσετε ποτέ;

Μαμά: Μα δε με ακούτε; Σας φωνάζω τόση ώρα!

Ειρήνη: Τι μας θέλεις;

Μαμά: Ελάτε να με βοηθήσετε στην κουζίνα.

Μαρία: Όχι τώρα, μαμά, έχουμε πολύ διάβασμα.

Μαμά: Βρε Μαρία, σε βλέπω πως διαβάζεις με τα ακουστικά στα αυτιά. Μας δουλεύεις;

7. Ναι ή όχι;

Απάντησε έτσι ή αλλιώς.

- ✓ – Με λυπάσαι καθόλου;
– Ναι, σε λυπάμαι λίγο. / Όχι δε σε λυπάμαι καθόλου.

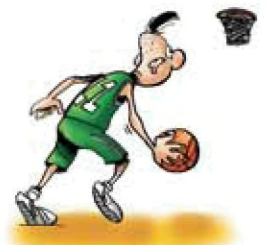
1. – Μας σκέφτεστε καθόλου;
.....

2. – Σε ενδιαφέρει καθόλου το σπορ;
.....

3. – Με αγαπάς καθόλου;
.....

4. – Σας πειράζει καθόλου το τσιγάρο;
.....

5. – Με θυμάσαι καθόλου;
.....

1. **αντιγράφω:** γράφω κρυφά από το τετράδιο του άλλου στις εξετάσεις.

8. Γράψε τις απαντήσεις όπως στο παράδειγμα.

1. Εσύ έκανες αυτόν το λεκέ; Δεν εγώ.
2. Πήρες την μπλούζα; Δεν
3. Είδες το κοκαλάκι; Δεν
4. Πήγες κάπου τους δίσκους; Δεν *το είδα* πουθενά.
5. Πήρες τις κασέτες; Δεν
6. Πείραξες τα πράγματα; Δεν

9. Γράψε στον πληθυντικό ή στον ενικό.

- ✓ *Με βοηθάει.* → *Μας βοηθάει.*
1. Σε πιστεύει. →
 2. Το αλλάζω. →
 3. Μας αγαπάει. →
 4. Σας έχω φίλους. →
 5. Τα ονειρεύομαι. →
 6. Σας εκνευρίζω¹. →
 7. Τα οφείλω². →
 8. Τα αγοράζει. →

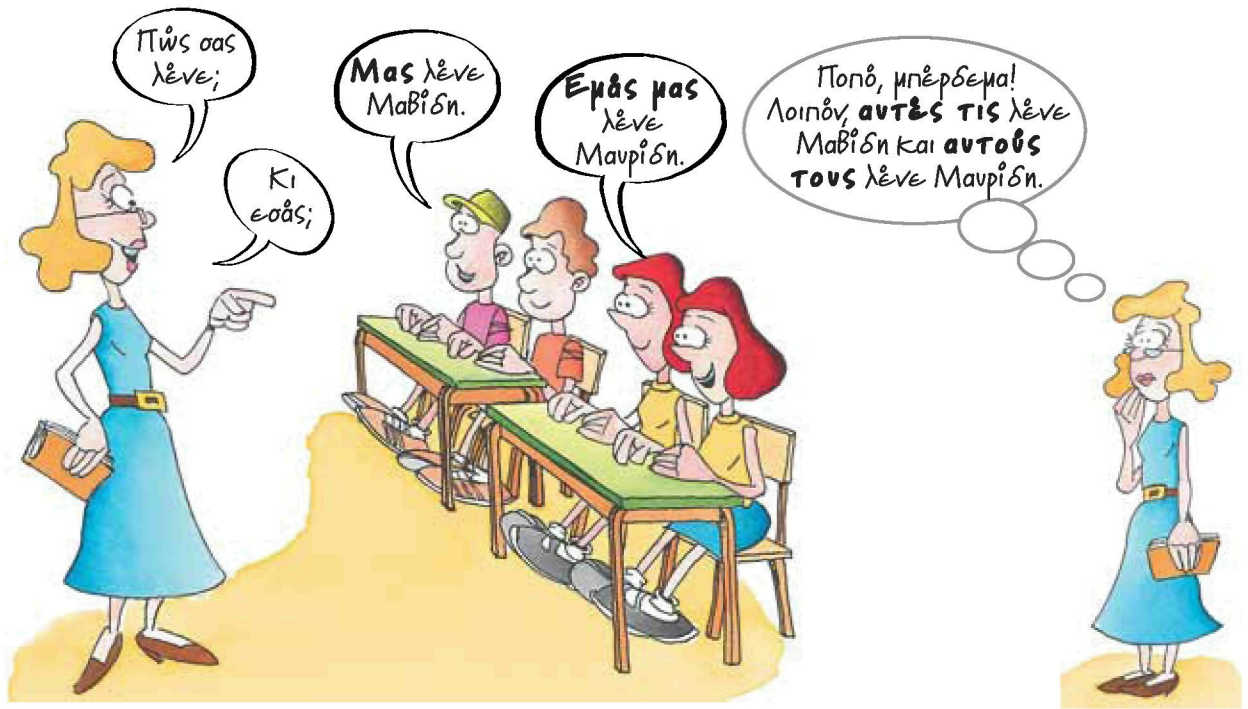
10. Συμπλήρωσε τα κενά.

1. – Ειρήνη, περιμένεις λίγο;
– Ναι, περιμένω. Κάνε γρήγορα.
2. – Μαμά, μπαμπά, αγαπάτε;
– Βέβαια και αγαπάμε. Γιατί ρωτάτε;
3. – Γιάννη, να το τετράδιο που θέλεις. Παρ’
– Ευχαριστώ πολύ, αλλά τώρα πια νομίζω
ότι δεν χρειάζομαι.
4. – Βλέπεις αυτές τις δύο κοπέλες;
– βλέπω.
– Μοιάζουν λίγο επιθετικές, αλλά αν τις γνωρίσεις καλά,
θα συμπαθήσεις πολύ.

1. **εκνευρίζω:** κάνω κάποιον να θυμώσει, να νευριάσει μαζί μου.

2. **οφείλω:** χρωστώ, πρέπει να δώσω σε κάποιον κάτι που είναι δικό του.

Μη μας μπερδεύετε όλοι!

Δασκάλα: Εσύ, Ειρήνη, έλα στον πίνακα.

Μαρία: Πάλι εμένα σηκώνετε; Και ύστερα δε με λένε Ειρήνη. Εμένα με λένε Μαρία.

Δασκάλα: Δεν εννοώ εσένα αλλά την αδερφή σου.

Μαρία: Μα εμένα κοιτάζατε και όχι αυτήν.

Δασκάλα: Συγνώμη, κορίτσια, τι να κάνω με σας; Σας μπερδεύω συνέχεια.

Μαρία: Δεν πειράζει. Εμάς μας μπερδεύουν όλοι.

Υπάρχουν δύο τύποι αντωνυμιών στην αιτιατική:
ο δυνατός και ο αδύνατος.

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	
	Δυνατός τύπος	Αδύνατος τύπος
Εγώ	Εμένα	με
Εσύ	Εσένα	σε
Αυτός	Αυτόν	τον
Αυτή	Αυτήν	την
Αυτό	Αυτό	το
Εμείς	Εμάς	μας
Εσείς	Εσάς	σας
Αυτοί	Αυτούς	τους
Αυτές	Αυτές	τις
Αυτά	Αυτά	τα

λένε...

Οι **δυνατοί τύποι** χρησιμοποιούνται:

- ύστερα από προδέσεις (για, από, σε, με, χωρίς)
Το δώρο είναι για σένα.
- σε προτάσεις που δεν έχουν ρήμα
– Ποιον περιμένεις;
– Εσένα.
- για να τονίσουμε τη διαφορά
Σκέφτομαι εσένα, όχι εμένα.
- για έμφαση², οπότε βάζουμε και τους δύο τύπους.
Εμένα με πειράζει που το λέρωσες.

1. **εννοώ:** έχω στο μυαλό μου, θέλω να πω.

2. **η έμφαση:** η ιδιαίτερη σημασία ή προσοχή που δίνουμε σε κάτι.

11. Δώσε την απάντηση.

- ✓ Ποιον περιμένεις; ➔ Εσένα (εσύ)
1. Ποιον ζητούσαν; ➔ (εγώ)
2. Ποια τακτοποίησες; ➔ (αυτά)
3. Ποιες κυνηγάς; ➔ (αυτές)
4. Ποιον κοροϊδεύεις; ➔ (αυτός)
5. Ποιους φοβάσαι; ➔ (αυτοί)
6. Ποιον βοήθησες; ➔ (αυτή)
7. Ποιους κάλεσε; ➔ (εμείς)
8. Ποιους σχολιάζουν¹; ➔ (εσείς)
9. Ποιον ήδελαν; ➔ (εσύ)

12. Τι πάει με τι;

Αντιστοιχίσε.

1. εμένα	την		6. εμάς	τους
2. εσένα	το		7. εσάς	μας
3. αυτόν	σε		8. αυτούς	τις
4. αυτήν	τον		9. αυτές	τα
5. αυτό	με		10. αυτά	σας

13. Φτιάξε προτάσεις.

✓ Με θέλουν, δε σε θέλουν. ➔ Θέλουν εμένα, όχι εσένα.

1.
Φωνάζουν εσένα, όχι αυτόν.
2. Τον περιμένω, δεν την περιμένω.
.....
3.
Κάλεσαν αυτήν, όχι αυτές.
4. Τη θυμάμαι, δεν τους θυμάμαι.
.....
5.
Ακολουθείτε εμάς, όχι αυτούς.

1. σχολιάζω: λέω τη γνώμη μου.

Σ' εμένα	} δεν έκανε δώρο, αλλά	μου	} έστειλε κάρτα.
Σ' εσένα		σου	
Στον Κώστα		του	
Στο παιδί		του	
Στην Ειρήνη		της	
Σ' εμάς		μας	
Σ' εσάς		σας	
Στους γονείς		τους	
Στις δίδυμες		τους	
Στα ξαδέλφια		τους	

14. Τι δώρο θα τους κάνουμε;

Φτιάξε προτάσεις με τη σωστή αντωνυμία. Χρησιμοποίησε τα ρήματα από το πλαίσιο.

• αγοράζω • παίρνω • χαρίζω • προσφέρω¹ • κάνω δώρο • δίνω

- ✓ Το παιδί θέλει ένα ποδήλατο.
- ➔ Θα του αγοράσουμε ένα ποδήλατο.

1. Ο Κώστας θέλει ένα βιβλίο.
.....

2. Οι δίδυμες θέλουν έναν υπολογιστή.
.....
.....

3. Οι φίλοι μας θέλουν ένα CD.
.....

4. Τα αγόρια θέλουν μια μπάλα ποδοσφαίρου.
.....

5. Η μαμά θέλει λουλούδια.
.....

6. Το μωρό θέλει μια κουδουνίστρα.
.....

1. προσφέρω: δίνω, χαρίζω.

15. Με τις ευχές μου!

α. Τι τους λέμε ή ευχόμαστε; Διάλεξε λεζάντες.

- Να ζήσετε! • Χρόνια πολλά! • Περαστικά! • Καλή επιτυχία! • Καλορίζικο! • Καλή όρεξη!

✓ Τους λέμε
«Να ζήσετε!»

.....
.....

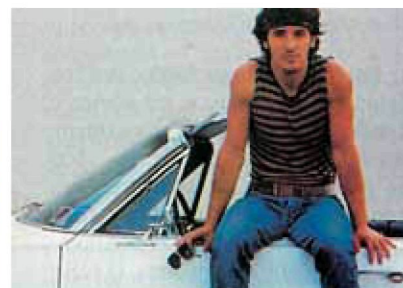
.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

β. Βρες τη σωστή αντωνυμία.

✓ (Εγώ) πηγαίνω για ύπνο.

➔ Μου λένε «Καληνύχτα!»

1. (Εσείς) φεύγετε ταξίδι.

➔ λένε «Καλό ταξίδι!»

2. (Εμείς) αγοράσαμε καινούριο σπίτι.

➔ λένε «Καλορίζικο!»

3. (Εσύ) δίνεις εξετάσεις.

➔ λένε «Καλή επιτυχία!»

4. (Εγώ) γιορτάζω.

➔ λένε «Χρόνια πολλά!»

1. **περαστικά!:** λέμε σε κάποιον που είναι άρρωστος γιατί θέλουμε να γίνει σύντομα καλά.

2. **καλορίζικο!:** λέμε σε κάποιον που αγοράζει ένα καινούριο σπίτι ή αυτοκίνητο.

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ		ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ		ΓΕΝΙΚΗ	
		δυνατός	αδύνατος	δυνατός	αδύνατος
ΕΓΩΝΟΜΙΑΣ	Εγώ είμαι	(Ε)μένα	με	(Ε)μένα	μου
	Εσύ είσαι	(Ε)σένα	σε	(Ε)σένα	σου
	Αυτός	Αυτόν	τον	Αυτού/ Αυτουνού [▼]	του
	Αυτή	Αυτήν	την	Αυτής/ Αυτηνής [▼]	της
	Αυτό	Αυτό	το	Αυτού/ Αυτουνού [▼]	του
	είναι				
	εδώ.		φωνάζει.		μιλάει.
ΕΣΤΙΝΟΜΙΑΣ	Εμείς είμαστε	(Ε)μάς	μας	(Ε)μάς	μας
	Εσείς είστε	(Ε)σάς	σας	(Ε)σάς	σας
	Αυτοί	Αυτούς	τους		
	Αυτές	Αυτές	τις	Αυτών/ Αυτωνών	τους
	Αυτά	Αυτά	τα		
	είναι				

[▼] Αυτοί οι τύποι χρησιμοποιούνται στον προφορικό λόγο.

16. Τι πάει με τι;

α. Αντιστοιχίσε.

Εμένα	του
Εσένα	της
Αυτού	μας
Αυτής	μου
Αυτού	τους
Εμάς	σου
Εσάς	του
Αυτών	σας

αρέσει το δώρο.

β. Γράψε τη λεζάντα.

.....

17. Τι τους αρέσει;

α. Πες τι λείπει η Ειρήνη για το τι αρέσει σε αυτήν και τι αρέσει στη Μαρία.

✓ η καθαριότητα και η τάξη/ακαταστασία¹

Εμένα μου αρέσει η καθαριότητα και η τάξη. Αυτηνής της αρέσει η ακαταστασία.

1. το διάβασμα και το σχολείο/βόλτες και κοπάνες²
2. η βιολογία/η Γυμναστική
3. ο Γιάννης/ο Πέτρος
4. παγωτό σοκολάτα/παγωτό βανίλια

Είμαστε διαφορετικές.
Εμένα μου αρέσει
 η καθαριότητα και η τάξη.
Αυτηνής της αρέσει
 η ακαταστασία.

1. η **ακαταστασία**: όλα είναι άνω κάτω.

2. η **κοπάννα**: ο μαθητής φεύγει κρυφά από το σχολείο.

β. Πες τι λέει ο Αλέκος για το τι αρέσει σε αυτόν και τι στον Τάσο.

✓ ο Χαριστέας/ο Τζιοβάνι

Εμένα μου αρέσει ο Χαριστέας. Αυτουνού του αρέσει ο Τζιοβάνι.

1. ο Παναθηναϊκός/ο Πανιώνιος
2. να παίζω επιθετικός¹/να παίζω στην άμυνα²
3. να μαρκάρω³/να σουτάρω⁴
4. να παρακολουθώ τους αγώνες στην τηλεόραση /να τους βλέπω στο στάδιο

αιτιατική/γενική προσωπικής αντωνυμίας

18. Πόσο βαριέμαι τις επισκέψεις...

Συμπλήρωσε τα κενά με προσωπικές αντωνυμίες.

Όταν γιορτάζουμε, έχουμε επισκέψεις⁵. Αυτό γίνεται μόνο όταν γιορτάζει ο μπαμπάς. Η μαμά δε γιορτάζει ποτέ, γιατί το όνομά της δεν έχει γιορτή., λένε οι μεγάλοι, έχεις γιορτή κάθε μέρα. Οι κύριοι και οι κυρίες λένε «χρόνια πολλά» στον μπαμπά, στη μαμά «να χαίρεστε» και σε «να χαίρεσαι τον μπαμπά». Η μαμά λέει «μερσί» κι λέω «ευχαριστώ». Η Δωροδέα πηγαίνει κι έρχεται με το δίσκο και κερνάει κι δίνω το δεξί μου χέρι, κι άμα δε θέλω να δώσω στις κακές κυρίες, η μαμά λέει να μην ντρέπομαι και κάνει νοήματα⁶ και λέει πως κάνω για πρώτη φορά αυτό κι ότι πάντοτε χαιρετάω και δεν ξέρει τι έπαδα σήμερα. Μερικοί φίλοι του μπαμπά φέρνουν δώρα κι εκείνος λέει δεν ήταν ανάγκη, βρε αδερφέ, κι η μαμά πηγαίνει και αφήνει πάνω στο κρεβάτι.

..... δεν περνά ωραία στη γιορτή του μπαμπά, γιατί όλοι είναι νευριασμένοι και δεν προσέχουν κι ας ρωτούν μόλις έρδουν:

– Πόσων χρόνων είσαι;

..... λέω.

– Μπράβο! Σε ποια τάξη πας;

..... λέω.

– Μπράβο! Ποιον αγαπάς περισσότερο, τον μπαμπά ή τη μαμά;

Και πριν πω, λένε:

– Μπράβο!

Μετά ρωτάνε:

– Θα ήθελες να έχεις μια αδελφούλα;

– Όχι!

Αλλά εκείνοι δεν προσέχουνε και ξαναλένε μπράβο.

Κ. Ντελόπουλος,
«ο Άκης και οι άλλοι»

1. **επιθετικός, -ή, -ό:** ο παίκτης που παίζει στην περιοχή της αντίπαλης ομάδας.

2. **η άμυνα:** όταν οι παίκτες δεν αφήνουν τους αντιπάλους να βάλουν γκολ.

3. **μαρκάρω:** στο μπάσκετ και στο ποδόσφαιρο παίρνω θέση πολύ κοντά στον αντίπαλο παίκτη και δεν τον αφήνω να παίξει όπως θέλει.

4. **σουτάρω:** ρίχνω μπάλα, βαράω σουτ στο μπάσκετ ή στο ποδόσφαιρο.

5. **έχω επισκέψεις:** έχω καλεσμένους που έρχονται στο σπίτι.

6. **το νόημα:** η κίνηση του κεφαλιού, των ματιών ή των χεριών: Του έκανε νόημα να μη μιλήσει, του έδωσε, δηλαδή, να καταλάβει ότι δεν έπρεπε να μιλήσει.

ΘΥΜΗΣΟΥ ΕΠΙΣΗΣ!

- Όταν έχουμε δύο αντωνυμίες, πρώτα βάζουμε τη γενική και μετά την αιτιατική.
Δίνω το βιβλίο στη Μαρία. ➔ Της το δίνω.
- Η σειρά των αντωνυμιών μετά την προστακτική είναι συχνά ελεύθερη.
Πες της το. ή Πες το της.

19. Ναι ή όχι;

Απάντησε στις ερωτήσεις χρησιμοποιώντας αντωνυμίες.

- ✓ – Έδωσες τα σκουλαρίκια στη Μαρία;
– Ναι, τα έδωσα στη Μαρία. ➔ Ναι, της τα έδωσα.
- ✓ – Να σας πω το καινούριο ανέκδοτο¹;
➔ – Όχι, μη μας το πεις. ➔ Ναι, πες μας το. / Ναι, πες το μας.

1. – Επέστρεψες τις κασέτες στην Ειρήνη;

.....

2. – Να σας πω τα νέα μου;

.....

3. – Πήρες δώρα για τα παιδιά;

.....

4. – Να σου βρω το δίσκο;

.....

5. – Χάρισες την αφίσα στον Κώστα;

.....

6. – Να δω τις αθλητικές ειδήσεις²;

.....

7. – Πήρες την μπάλα από τις κοπέλες;

.....

8. – Να πιω το γάλα;

.....

9. – Έδωσες το χάρακα στο Βασίλη;

.....

10. – Να αγοράσω τη φωτογραφική μηχανή;

.....

1. το ανέκδοτο: μικρή αστεία ιστορία.

2. οι ειδήσεις: τα νέα στην τηλεόραση ή στο ραδιόφωνο.

